

Çağlayan Yıldız

Çok Sıkıcı Müzik Dersleri 14: Alet Edevat Hakkında

UYARI: CSE (Caz Standartları Enstitüsü)'nün yayınladığı bildiriye göre, kuru kuruya teori bilmek, teoriyi enstrümanında uygulamamak, ve en önemlisi DUYMAMAK; çalışta ve yazışta kuruluğa, gereksiz entelektüel tınlamaya ve kafa karışıklığına neden olabilmektedir. Bu yan etkilerin önlenebilmesi için, teoride öğrenilen her şeyin mutlaka çalınması, -sesiniz çok kötü olsa bile- söylenmesi ve ne yapılıp edilip DUYULMASI gerekmektedir. Ya da bu teori meselesi temelli pas geçilerek, müzik tarihinin her döneminde mümkün olduğu üzere, müzik sadece kayıtlardan dinlenerek/ çalınarak/ (çevrede varsa eğer) ustalardan doğrudan öğrenerek halledilmelidir. Aksi takdirde ileri dönemde ortaya çıkabilecek komplikasyonlardan kurumumuz sorumlu değildir.

Geçen sayıdaki yazıma www.gitardergisi.com ve tüm derslerime de www.caglayanyildiz.com adreslerinden ulaşabileceğinizi bildirerek yine doğrudan konuya giriyorum.

Bu sayıda yıllardır yazageldiğim müzik teorisi-pratiği dersleri yerine "alet edevat" üzerine çok sıkıcı fikirlerimi paylaşmak istiyorum. "Alet edevat" ile kastım (yani kastettiğim, custom diil…off, bayaa kastım) hem enstrümanların kendileri, hem de efekt aletlerinden müzik yazılımlarına kadar tüm enstrüman yan ürünleri.

Müzisyen kısmısı delidir. Müzisyen kısmısı takıntılıdır. Takıntılarından en önde gelenlerinden birisi de müziğiyle ilgili "alet edevat"tır. O yüzden bu dergi de dahil olmak üzere müzik üzerine tüm dergiler, bir ton kitap, internetteki bir yığın forum vs bu konu üzerine yazılan, sayfalarca "alet edevat" incelemesi, modifikasyonu, reklamı, o yılın en iyileri yarışmaları, anketleri, ürün karşılaştırmaları, sanatçıların kendilerine özgü "setup"ları ile dolup taşar. "Alet edevat" sağlam bir endüstri koludur, her endüstri kolunun yaptığı üzere hedef kitlesine tüm gücüyle yüklenir.

Reklamlar adeta pornografiktir. "Alet edevat" bir haz nesnesi halinde sunulur. Sanki oracıkta sayfanın ortasında hayatımızın tek anlamı durmaktadır. Muhteşem açılardan muhteşem ışıklandırmalarla profesyonellerce fotoğrafları çekilmiş, ağzımızın suyunu (parmağımızın terini) akıtan bu aletlere sahip olduğumuzda mutlu olacağımızı sanırız. O "aygıt"ın bir portal olduğuna, müziğimizin, tekniğimizin, anlatım biçimlerimizin, tınılarımızın bambaşka bir boyuta sıçrayacağını sanırız. ("Ne güzelsiiin aygııt, bir tanesiiin aygıt"- Azeri Türküsü)… Elimizde 58. Versiyonu bulunan ve pek de tatmin olmadığımız aletin 59. Versiyonu için büyük umutlar besleriz. Örnek aldığımız, hayranı olduğumuz şu ya da bu müzisyen de bu "alet edevatı" kullandığına göre, bu markadan mutlaka iyi sonuçlar alacağımızdan emin oluruz. Hatta piyasadaki seri üretim "alet edevat" yetmediğinde, sonsuz araştırmalar ve para savurmalar sonucunda kendi "signature alet edevat"larımızı yaptırırız.

Ne zaman aynı ya da benzer "alet edevatı" kullandığımız müzisyenlerle bir araya gelsek, anında Elf'çe ya da Ent'çe gibi çok gizli, ender rastlanan ve kodlanmış kadim bir lisanda geçen, muhabbete katılamayan herkesin anında ortamı terketmesine ya da terkedebilmek için kıvrım kıvrım kıvrandığı ruh hallerine girmesine neden olan durumlar oluşur.

Oysa hepimizin bildiği ama biliyormuş gibi davranmadığı üzere, "alet edevat" sadece bir araçtır. Hazır araç demişken, belki de burada "alet edevat"ı gerçekten de bir araca, bir arabaya benzetsem anlatmak istediğimi daha iyi anlatabilirim.

Araba, temelde bizi A noktasından B noktasına götüren bir "araç" olsa da, bazı insanlar için bir güç oyuncağı, bir fetiş nesnesi, bir gösteri malzemesidir. Bazı arabaların bizi A noktasından B noktasına daha konforlu, daha hızlı, daha güvenli, daha keyifli götürebildiği doğrudur. Ancak asıl önemli olan A ve B noktalarının neresi olduğu, yani "çıkılan yolculuk"tur… nerelere gidildiği, nasıl gidildiği, seyahat esnasında neler yaşadığımız, birlikte seyahat ettiğimiz insanlara neler yaşattığımız, seyahat fotoğraflarına bakan insanlara neler yaşattığımızdır…

Bunu da bir kaç örnekle açıklamaya çalışayım: Çok pahalı 4x4 arazi araçlarıyla çok pahalı yaşam mekanlarından çok pahalı eğlence mekanlarına yapılan yolculuklar vardır; hatta yapılacak daha iyi yolculuklar bilinmediği için bu yolculuklar her gün yapılır. Bu araçların araba dergilerinde dağ keçisi gibi sarp kayalıklara tırmanmış, çamur deryalarından zaferlerle fışkırmış, bir tekerlekleri yüzlerce metrelik uçurumlarda boşta dönerken reklam fotoğrafları vardır. Evet, bu araçlar gerçekten de bu çetin yolculukları konfor içinde, zorlanmadan yüz akıyla yapabilirler. Ama sahiplerinin yaşam görüşleri/biçimleri bu maceralara atılmaya cesaret edemeyecek ya da tenezzül etmeyecek şekilde kısıtlıysa, bu "araç"lar ne sarp kayalık,

ne çamur deryası ne de uçurum görebilirler. Anlattıkları hikaye şehrin “seçkin” yaşam mekanlarından “seçkin” çalışma ve “seçkin” eğlence mekanlarına yapılan yolculuklarla sınırlıdır. Bu hikayeler de (benzer bir yaşam tarzını yaşayan ya da yaşayamayıp da yaşamaya özenenler dışında) herkes için oldukça sıkıcı, kısır ve boğucudur. Bu hikayelerin satır aralarından dağ rüzgarı esmez, çamur fışkırmaz, yüksek vadilerin çiçek kokuları gelmez. “Araç” da yapıldığı “amaç”dan uzakta yaşamını sürdürür (yaşamını süründürür) gider. (Burada hemen “süründürmeyin, sürün durun” gibisinden iğrenç bir slogan patlatılabilir çok lazımsa. Ama lazım değil…) Bu durum bana göre çok üzücü, 4x4 araç sahibine göre değil…

Bu örneğin diğer ucunda acayip döküntü, salaş “araç”larla yapılan zevkli, maceralı, rahatsız ama rahatsızlığın farkedilmeyeceği kadar gevşek yolculuklar yer alabilir. Burada önemli olan “seyahat ruhu”dur. “Haydi gidelim” deyip gitmeler vardır. “Başımız derde girse de noolcek lan, bi şekilde çıkarız” vardır. Kötü bir müzik sisteminden yayılan günün ruh halini, anlam, önem ve eğlencesini yansıtan bir müzik vardır. Piknik tüpü, mangal, çaydanlık vardır. Termos ve sandviç de malzemesi de olabilir. “Aracın” kapasitesine göre battaniye, uyku tulumu, çadır, hatta şişme yatak falan da olabilir. “Araç”ta “aile” vardır, ya da “can dostlar” vardır ya da huzurlu bir tek başınalık vardır. Çıkılan yolculuk ve yaşanan hikaye basit, içten, keyifli (ya da keyifli bir şekilde keyifsiz) ve doğrudandır. “Araç” umursanmaz, eninde sonunda “araç”tır işte. Elde o vardır, onunla nereye gidilebiliyorsa oraya gidilir. Dağ keçisinin tırmandığı kayalığa çıkamıyorsa da o kayalığa yaklaşılabildiği kadar yaklaşılır. Şehirde zavallı 4x4’ümüzün kaldığı kısır döngüde kalmaktan iyidir. “Araç” yüzünden çıkabilecek sorunlar da, bunların (öyle ya da böyle) çözümleri ve çözümsüzlükleri de “yolculuğun” bir parçasıdır.

Bu iki örneğin arasında pek çok değişik varyasyonlar olabilir. “Seyahat ruhu” olmazsa, salaş aracımız kendi sıkıcı/boğucu yaşamında 4x4’den daha beter bir kısır döngü yaşayabilir. “Seyahat ruhu” olursa, 4x4’ümüz, yapıldığı amacın aracı olur, salaş aracın gidemediği yerlere konfor ve keyif içinde güvenle gider. Tabi ki eğer feci bir seyyahsanız, 4x4’ün 1/4’ü fiyatına eski bir kamyonu dünyayı dolaşacak şekilde modifiye ettirip, biraz da motor bakımı vs de öğrenip kendinizi yollara salabilirsiniz. Çok az insanın ayak bastığı yerlere ayak basıp, kendi belgeselinizi yaşayıp çekebilirsiniz. Tüm bu örneklerin arasında sonsuz seçenek ve varyasyon vardır, sonsuz yolculuklar vardır.

Ama sonuçta “araç” her zaman “araç”tır, önemli olan her zaman “yolculuk”tur. Ben kendi adıma sosyal paylaşım ağlarında “araç”larının değil ilginç “seyahat”lerinin fotoğraflarını paylaşan arkadaşlarımla ilgileniyorum.

“Ne biliim, aklıma böyle bir araç fikri geldi diye bu sayıdaki dersinizi mahvetmemişimdir inşallah. Ama seyahat ruhuna sahip maceracılar www.caglayanyildiz.com’daki eski derslerimde halletmediklere yerlere bakabilirler” gibisinden bir şeyler geveleyerek olay yerinden (kendimce bir “araç”la) süratle uzaklaşıyorum ben…